

TÄTÄ MIELTÄ

Lahjakkaiden opetukseseen satsaaminen

Loviisan Sanomista luin, että kaupunki aikoo sijoittaa puolentoista sataa tuhatta euroa lahjakkaitten lasten opetukseen. Ajatus on todella tyrmistyttävä!

Toimin puolentoista vuosikyymmentä Vantaalla opetuslautakunnassa. Arvelen, että jokaisen valtuustokauden aikana joku esitti, että ”meidän täytyy panostaa erityisesti lahjakkaiden opetukseen”.

Tyhjempää, tyhjempiä, tarpeettomampaa ehdotusta on hyvin vaikea keksiä. Loviissakin näköitään osataan, todennäköisesti täälläkin kahdella kotimaisella. Panostusthan ei koulutoimen talousarvion loppusummaa ajatellen ole suuri, vain puolentoistasataa tuhatta euroa. Se on kuitenkin aivan turha toimenpide.

Olin viittisen vuotta mukana kansainvälisessä suuressa tutkimuksessa. Viiden yhiopiston kieliä ymmärtävin, kahden en. Ruotsi, saksa, englanti ja suomi kuuluvat ymmärtäryksiluokseen. Tutkimuksen johtoryhmään kieliä oli saksa. Olin toinen suomalaisten tässä ryhmässä.

Ryhmä sai tutustua muun muassa saksalaiseen tutkimukseen, jossa tietyn alueen kaikki lapset seuloitiin viisi-kuusivuotiaina. (N. vajaa 2000 oppilasta). Keskeinen osa tutkimusta oli selittää, miten kielen kirjallisen muodon hallinnan edellyttämä valmius oli näillä lapsilla kehittynyt. Testejä tehtiin myös erilaisen lahjakkuuden ja älykkyyden mittareilla. Tutkimuk-

sen tuloksia ei kerrottu kouluille, ei lasten tuleville opettajille ennen peruskoulun päätymistä.

Lopulliset, kahtatoista myöhennät, tulokset olivat masentavia koulujen kannalta. Kävi ilmi, että kaikkien lahjakkaimmat, älykkäimmät, monipuolisimmin varustetut lapset eivät löyryneetkään hetimiten aikakuvahaisessa. Lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen, avautuminen oli joillekin huipulle hyvin hankalaa. Koulut taas lähivät siitä, että juuri lahjakkaimmat, viisaimmat, älykkäimmät oppivat tuon korostaman me taidon leikiten. Näin ei todellisuudessa käykään. Ei nykyäänkään.

Koulut eivät tarjoa tällaisille, myöhään kirjakielen hallinnan saavuttaville mahdollisuutta saada ohjautua oikeaan aikaan. Kielen kirjallisuuden muoto on sinänsä hyvin vähän älykkyyttä tai lahjakkuutta vaativaa asia. (Muuan johtoryhmän professori totesi,kin tämän tulevan oikeastaan selville eri alojen vältökirjoja luettaessa: sanat hallussa, sisältöä tuskintainkaan.) Koulut eivät pidä hitaasti tai heikosti tukemaan oppivia edes ihan viisaina. Heitä jätetään luokalle, heitä sijoitetaan erilaisiin erityisluokkiin, joiden ainoa hyvin tehokas ominaisuus on osoittaa lapsille heidän todennäköinen, lähes aina kieltäen poikkeavuutensa.

Lahjakkaitten lasten koulunkäyntiin satsaaminen on mahdollista ainostaan pitämällä koulu avoimena.

Jokainen lapsi voi olla tulevaisuuden lahjakkuus, huippuosaaja. Huippuosaaja tarvittaisiin eniten siellä, missä tulevaisuus muovautuu: opettajina, sosiaalityön tekijöinä, poliiseina ja muina tutkijoina. Yhteiskunnalliset arvoistuksemme eivät kuitenkaan sellaiseen tähtää. Taloudellisen tuottavuus, rahalla mitattavissa oleva tuottoisuus tuntuu nykyin olevan tärkeintä. Elämän laatu ei koskaan ratkea rahalla eikä lahjakkuus. Toisekseen todettakoon, että yhteiskunnallisesti suurimmat kullut tulevat lapsista, joiden peruskoulu epäonnistuu. Epäonnistuminen on erittäin harvoin, jos koskaan lasten syy. Näiden, jo kuusivuotiaana ongelmiin ajautuneiden lasten opetusta erityisesti kannattaisi tukea.

Ilkka Turka

PS. Mielenkintoista on, että ns. erityislasten opetus on kaikkein kalleinta touthua. Nämä lapset, jotka eivät syntyessään ole rikoillisia tai vaarallisia tai pelättäviä ”taivutetaan”, tosin enimmäin tahattomasti, kouluissamme sellaisiksi. Panostus kannattaisinkin suunnata lapsiin, joiden opettaminen on kaikkein hankalinta, työlläintä ja vaikeinta. Näiden lasten, tyttöjen ja poikien opettamisen ja kasvattamisen panostaminen on sekä taloudellisesti että yleisinhimmillisesti kannattavinta. Mehän emme kansana kuitenkaan taida vietäkään olla näin lahjakkaita.